

Informe de Govern sobre la percepció de la realitat migratòria a la Ciutat de Barcelona

Índex

1. Introducció.....	3
2. Evolució de la percepció de la diversitat cultural i de la immigració entre els barcelonins i barcelonines	4
3. Experiència municipal i evolució de les polítiques d'immigració de l'Ajuntament de Barcelona: La planificació i el Consens Polític.....	9
4. Implantació de noves accions i polítiques del mandat actual.....	11
4.1 Reagrupament Familiar: Programa de Suport Educatiu (psicopedagògic)	12
4.2 Catàleg d'Activitats per Combatre els Rumors i Estereotips sobre Diversitat Cultural	12
4.3 Programa de Retorn Voluntari a Senegal.....	12
4.4 Noves línies de suport a les entitats a través de subvencions.....	13
4.4.1 Línia de subvencions Educació i Formació Immigració (Ka)	13
4.4.2 Línia de subvencions de Participació de població immigrant (Kb).....	13
4.5 Nou enfocament del Servei d'Atenció Immigrant, Emigrant i Refugiat (SAIER) : mobilitat internacional	13
4.6 Nou enfocament del Servei de Mediació Intercultural: Suport als Centres Educatius.....	14
4.7 Consell Municipal d'Immigració Barcelona : Nou Pla de Treball 2012-2015.....	15
4.8 Reforç projectes interculturals: projectes de mentoria.....	16
5- Desenvolupament de Programes als districtes: 3 nous districtes.	17
5.1 Districte de l'Eixample.....	17
5.2 Districte de Sant Martí	18
5.3 Districte de Sarrià-Sant Gervasi.....	20
6. Balanç i resum d'indicadors dels principals programes	21
7. Conclusions.....	26
Annex: (I) Enquesta Diversitat cultural a la ciutat	28
Annex (II): Memòria actuació projectes de districte 2013.....	29

1. Introducció

L'objectiu d'aquest informe de govern és explicar com i per què ha evolucionat la percepció de la realitat migratòria i la diversitat entre els barcelonins i barcelonines els darrers anys. En els últims temps, s'han produït dos canvis importants en la ciutat de Barcelona: per una banda, hi ha hagut un canvi sociodemogràfic en quant al perfil poblacional, el que podríem descriure com un canvi en la fisonomia de la ciutat, i per altra banda cal destacar un canvi de tendència econòmica que ha incidit en els fluxos migratoris i en un augment de l'atur i un decreixement dels recursos del conjunt de la població. Aquest informe explica –seguint els resultats de diverses enquestes– com malgrat la conjuntura econòmica adversa, amb un important augment en les xifres d'atur enregistrat, l'evolució de la percepció de la diversitat i del fet migratori entre els ciutadans de Barcelona s'ha mantingut estable i, fins i tot, en certs àmbits, s'ha produït una valoració més positiva en relació a anys anteriors.

Els resultats de les enquestes referents a la percepció del fet migratori per part de la ciutadania de Barcelona, mostren que el treball conjunt entre la societat civil i l'administració pública, així com la responsabilitat del discurs polític han estat efectius a l'hora de promoure una percepció de convivència. L'Ajuntament, amb una sòlida experiència municipal en la gestió del procés d'integració de la diversitat, ha sabut adaptar-se als successius canvis de les realitats sociodemogràfiques i socioculturals de la ciutat, demostrant un clar compromís públic envers aquesta matèria i contribuint al llarg dels anys a assolir aquests resultats.

La gestió municipal del procés d'acomodació de la diversitat en els últims anys, i més concretament des de l'elaboració del Pla d'Interculturalitat i el nou Pla d'Immigració 2012-2015, no només ha estat centrada en polítiques específiques adreçades als immigrants, sinó que s'ha sabut treballar amb el conjunt de la societat, amb l'ajuda i contribució de xarxes participatives i socials, i pel conjunt de la societat, aplicant l'enfocament intercultural. Pràctiques que focalitzen el seu treball i els seus objectius en la socialització de la ciutadania en la diversitat, influint positivament les percepcions a través de múltiples estratègies que han contribuït en gran mesura a que els barcelonins i barcelonines tinguin cada vegada més una concepció positiva de la diversitat. Només partint d'aquest fonament es podrà avançar cap a la idea de que immigrants i ciutadans comparteixen un projecte comú de voler viure junts, en un mateix espai urbà, un espai on tothom participa en el procés de construcció d'un projecte comú de ciutat. Un aspecte molt important que també ha influït decisivament ha estat la feina de proximitat duta a terme des de l'estructura dels districtes. Les accions desenvolupades en els districtes han possibilitat la convivència i els processos interculturals a Barcelona.

Els resultats de les enquestes mostren que l'Ajuntament té la capacitat d'assolir un dels seus principals reptes: aconseguir que la ciutadania de Barcelona entengui la diversitat com una oportunitat, un motor d'innovació i creació per al desenvolupament

de la ciutat. La ciutadania també ha d'entendre que la diversitat, parlant en termes sociodemogràfics, ha esdevingut un fet estructural de la ciutat de Barcelona: la població immigrant forma part de l'engranatge productiu, cultural, social, etc. de la nostra ciutat. Per això és tan important treballar i mesurar la forma en què els ciutadans perceben aquesta part de l'engranatge. Des de l'Ajuntament s'ha treballat i es continua treballant, com mostren els nous programes i iniciatives desenvolupats durant el mandat actual, perquè quedi enrere la percepció del “nosaltres *versus* ells” i **poder passar** a una percepció de “comunitat de ciutadans”.

Els *Baròmetres Semestral de Barcelona* dels darrers anys indiquen que la immigració ha passat de ser percebuda com un dels problemes més greus dels ciutadans a ser un problema poc esmentat entre els barcelonins i barcelonines en les enquestes. Altres estudis de percepció, com l'enquesta sobre *Diversitat Cultural a la Ciutat*, també indiquen una evolució encoratjadora sobre la percepció envers el fet migratori a Barcelona.

El conjunt de recursos humans, institucions, polítics dedicats a les polítiques d'acomodació de la diversitat i polítiques interculturals –amb el suport de la societat civil a través de les xarxes participatives- és prou sòlid i eficient perquè un fet conjuntural advers, com la profunda crisi econòmica que estem patint, no hagi portat a un procés de trencament de la cohesió social o de segregació a la ciutat. Tanmateix, aquests resultats demostren que els barcelonins i barcelonines no tenen una percepció negativa de la immigració i que, per tant, no culpen la recessió al fet migratori. Aquesta és una dada força important i significativa, perquè s'estan produint escenaris molt negatius en aquest sentit en països com Grècia. En molts casos, aquesta culpa ve precedida de discursos i accions polítiques que l'encoratgen. Des de Barcelona hem aconseguit que Govern, oposició, xarxes socials, mitjans de comunicació, etc. tinguin un discurs positiu de convivència i cohesió social.

2. Evolució de la percepció de la diversitat cultural i de la immigració entre els barcelonins i barcelonines

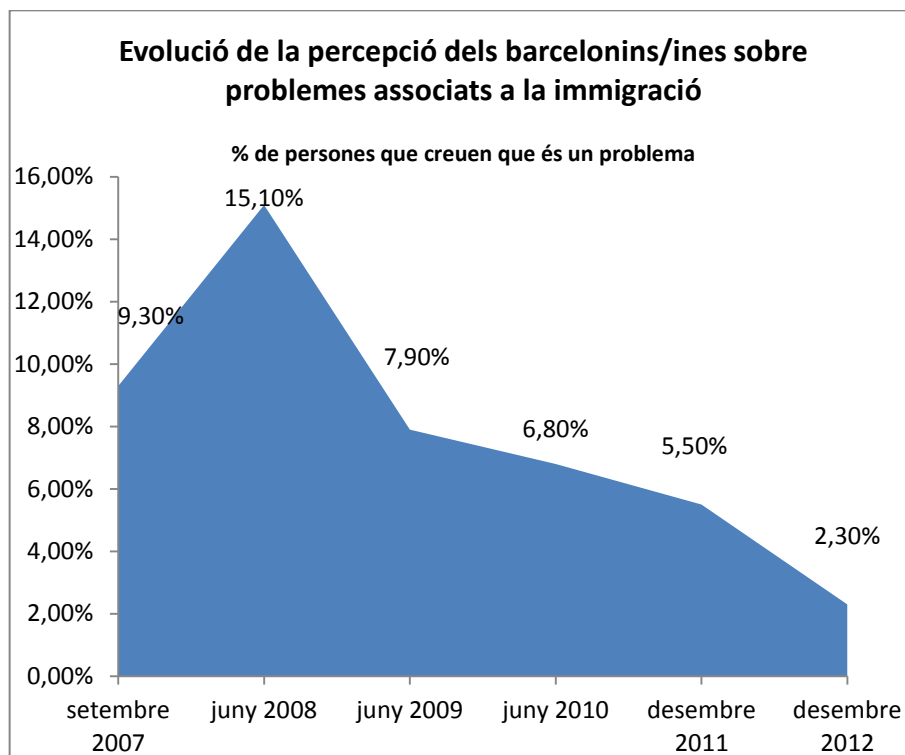
L'anàlisi de la percepció de la diversitat cultural i la immigració per part dels ciutadans es farà a partir de dos fonts d'informació diferents: per un cantó els *Baròmetres Semestral de Barcelona* i, per un altre, l'*Enquesta sobre Diversitat Cultural a la Ciutat realitzada* per l'àrea de QVliE. D'aquesta última tenim resultats en tres onades diferents: juny de 2009, juny de 2010 i desembre de 2012.

Els *Baròmetres Semestral de Barcelona* dels darrers anys demostren que la immigració ha passat de ser percebuda com un dels problemes més greus dels ciutadans a ser un problema poc esmentat entre els barcelonins i barcelonines en les enquestes. Des de 2008, el percentatge ha disminuït en 12,8 punts. A 2008, quan es deixaven notar els primers símptomes del canvi de tendència econòmica, el 15,1% de

la població considerava la immigració com el problema més greu de la ciutat, mentre que a 2012 només un 2,3% del ciutadans considera que ho sigui.

Aquesta davallada continuada des de l'any 2008 marca una tendència i, per tant, podem afirmar que no és pas un fet conjuntural.

Gràfic 1. Evolució de la percepció dels barcelonins i barcelonines sobre la immigració

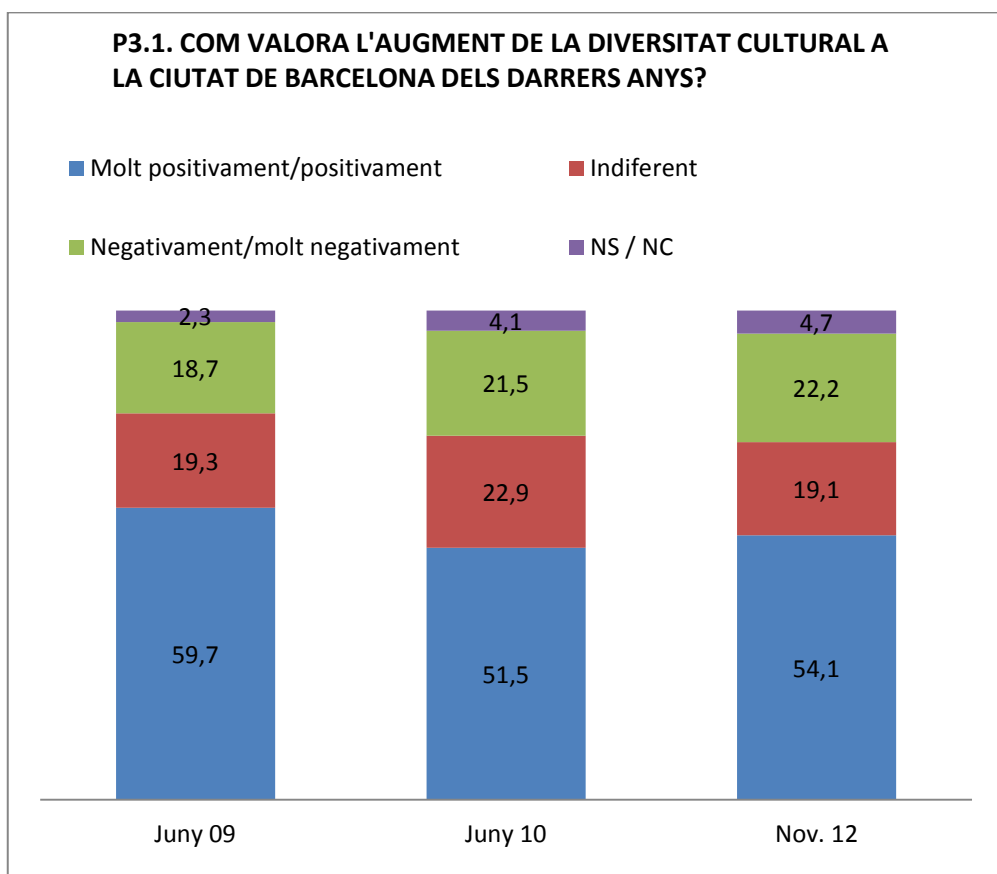

L'Enquesta sobre la Diversitat Cultural a la Ciutat de l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports també exposa unes xifres molt encoratjadores, sobretot en aquesta conjuntura econòmica.

La primera pregunta és:

Com valora l'augment de la diversitat cultural a la ciutat de Barcelona en els darrers anys?

Segons l'enquesta (2012) el 54,1% dels entrevistats (de nacionalitat espanyola) valoren positivament l'augment de la diversitat cultural dels darrers anys a la ciutat de Barcelona, un 2,6% més que a 2010. Només el 22,2% la percep de forma negativa. Aquest percentatge no ha variat gaire des de 2010. Llavors, un 21,5% valorava negativament l'augment de la diversitat.

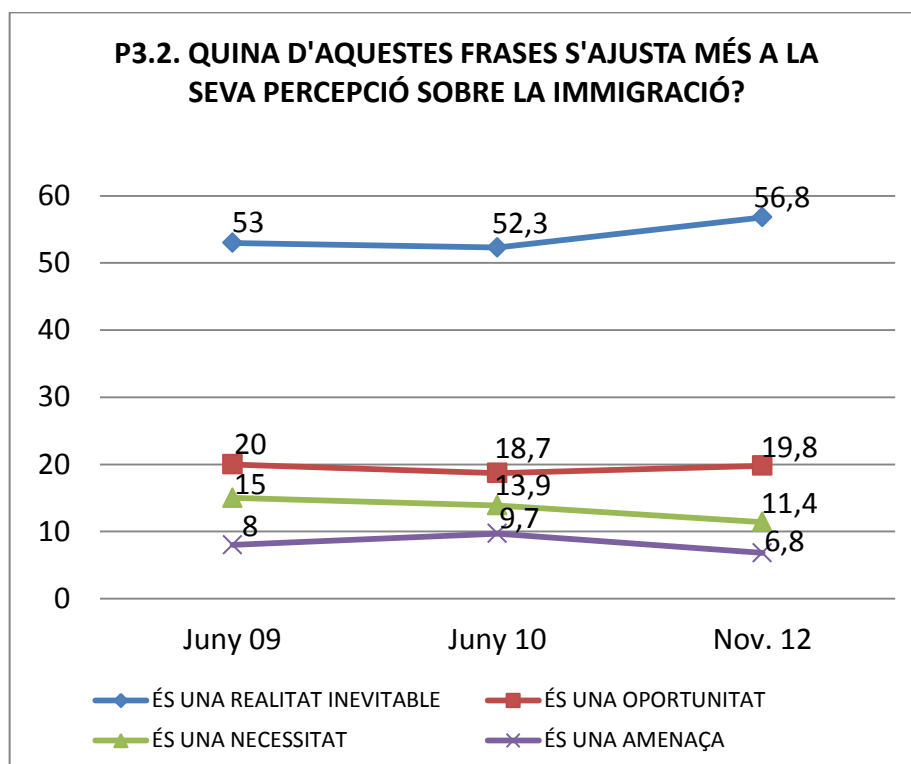

La segona pregunta de l'enquesta és:

Quina d'aquestes frases s'ajusta més a la seva percepció sobre la immigració?

Les opcions de resposta tancada són: *És una realitat inevitable, és una oportunitat, és una amenaça, és una necessitat.*

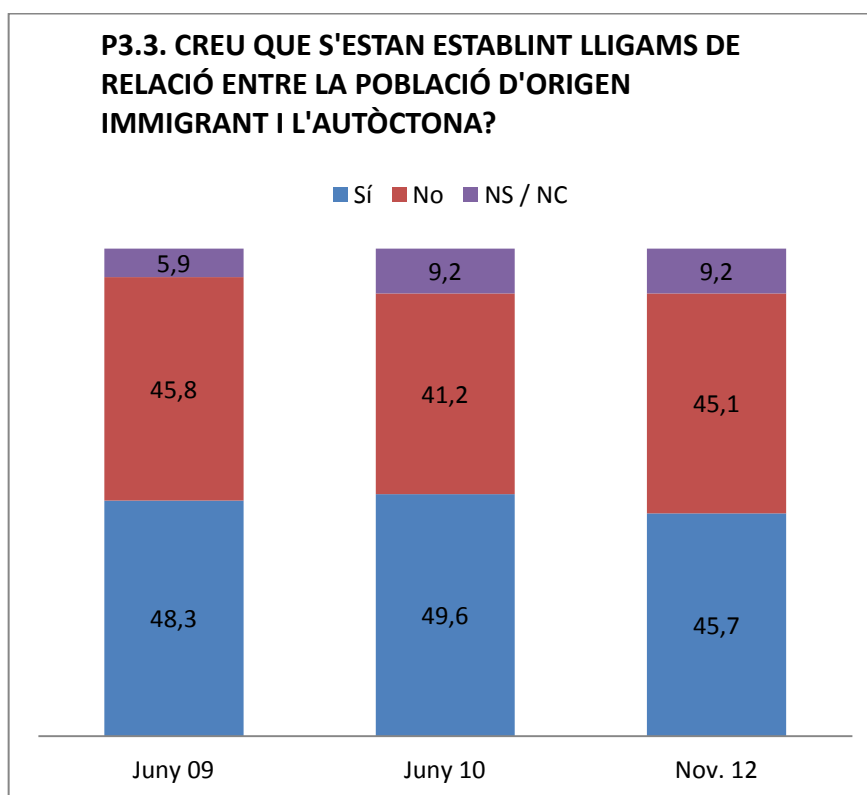
Observem que s'ha produït un increment en el percentatge de persones que perceben la immigració com una "realitat inevitable", i també en el percentatge de ciutadans que veuen la immigració com "una oportunitat". Però la dada més significativa és que s'ha produït una davallada en el percentatge de barcelonins que perceben la immigració "com una amenaça" (- 2,9 punts), passant d'un 9,7% (2010) a un 6,8% (2012). Cal destacar també que la xifra de ciutadans que veu la immigració com una "oportunitat" ha augmentat en 1,1 punts, passant de 18,7% (2010) al 19,8% (2012).

La tercera pregunta és:

Creu que s'estan establint lligams de relació entre la població d'origen immigrant i l'autòctona?

L'enquesta evidencia una paradoxa pel que fa a la relació amb els nouvinguts. Si bé gairebé la meitat dels entrevistats (un 45,7% a 2012) contesta positivament a la pregunta general a la pràctica, és a dir, en el cas personal de cadascun dels entrevistats, observem que el percentatge de gent que es relaciona amb persones d'altres cultures és molt més elevat (76,8% a 2012). La xifra de ciutadans que manté vincles de diversa índole i en diferents àmbits amb la població immigrant ha augmentat 2 punts des de 2010 (74,8%). De fet, un 63,8% (2012) afirma mantenir una relació d'amistat amb una o varies persones d'altra nacionalitat que resideix a Barcelona.

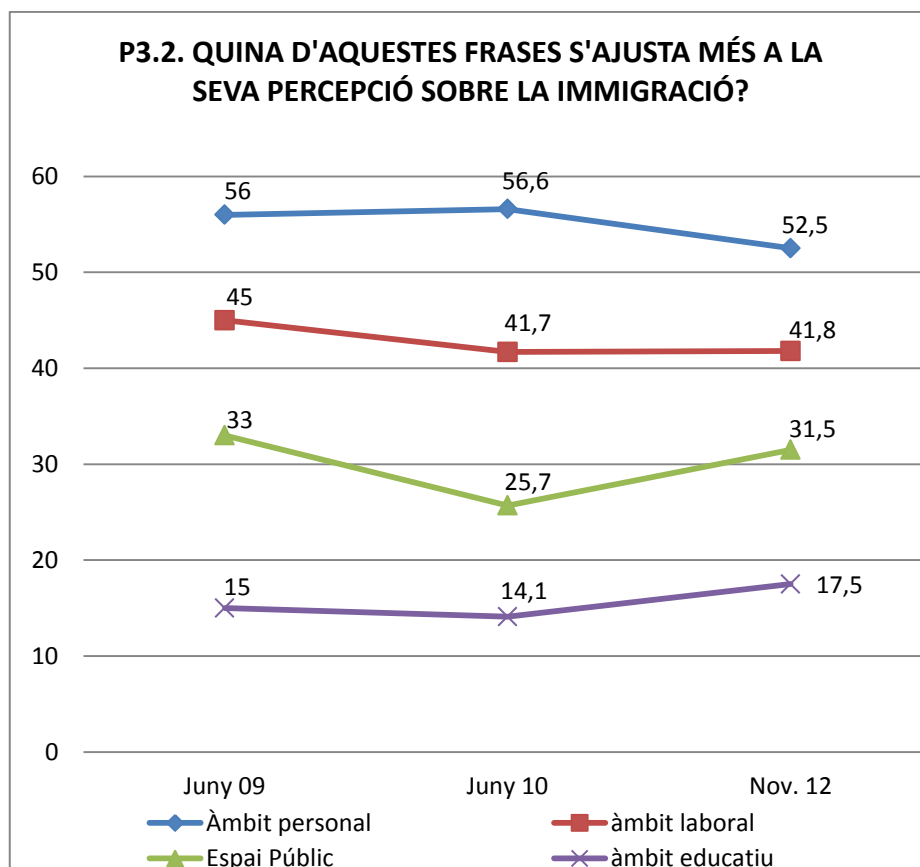
Finalment també es pregunta sobre els àmbits personals d'interrelacions:

Primer es pregunta sobre si la persona amb nacionalitat espanyola es relaciona amb persones d'altres cultures. La resposta és afirmativa en un 76,8% dels casos en 2012.

I sobre aquestes persones que contesten afirmativament es pregunta:

En quin o quins àmbits manté aquestes relacions?

Les opcions de resposta espontània multiresposta s'agrupa en 4 grans respostes: *Àmbit personal, àmbit laboral, espai públic o àmbit educatiu.*

Per tant, ens trobem amb uns resultats força interessants, observem que en les esferes on l'Ajuntament de Barcelona ha tingut més capacitat per incidir, intervenir i proposar mesures com és "l'espai públic" i "l'àmbit de l'educació" les relacions entre la població autòctona i els immigrants han incrementat considerablement, mentre que els espais considerats més privats, com "l'àmbit laboral" i "l'àmbit personal" han experimentat un lleuger descens. Cal destacar que les relacions a l'espai públic s'han incrementat un 5,8%, passant de 25,7% (2010) a 31,5% (2012). Trobem també que les relacions entre amics, veïns i coneguts, junt amb el barri i l'oci, han esdevingut unes de les principals fonts on s'originen les amistats entre els barcelonins i barcelonines independentment de l'origen. A 2010, els lligams d'amistat a través d'amics, coneguts i/o veïns només representava un 5,2%, mentre que ara aquest percentatge s'ha elevat a un 31,7%.

3. Experiència municipal i evolució de les polítiques d'immigració de l'Ajuntament de Barcelona: La planificació i el Consens Polític.

L'Ajuntament de Barcelona té una consolidada experiència municipal en la gestió del procés d'integració de la diversitat de més de 15 anys, marcada per l'elaboració de polítiques des d'un enfocament intercultural i per un clar compromís polític públic. La seva efectivitat no s'ha de mesurar però, només per la llarga experiència municipal, sinó també per la seva provada capacitat d'adaptar-se a les diverses dinàmiques

sociodemogràfiques, culturals, econòmiques, etc. i la seva capacitat de crear estructures i estratègies interculturals adients a les necessitats, no només de la població immigrant sinó també adreçades al conjunt de la ciutadania, teixint vincles d'interrelació i de convivència.

Un aspecte remarcable de les polítiques d'immigració de Barcelona és **l'existència d'un gran consens polític** de totes les forces municipals que han assolit acords amb grans majories, quan no han estat unànimes, des del Pla de l'any 2002. La gran responsabilitat amb la que han actuat tots els partits amb representació municipal ha influït sense dubte en el discurs polític públic sobre el fet migratori a la ciutat.

La tradició de planificació i el consens polític, que històricament han marcat les polítiques i els plans d'immigració al llarg d'aquests 15 anys, han estat cabdals perquè els barcelonins no percebin la immigració com un dels principals problemes de la ciutat. Des de l'inici s'ha treballat de forma responsable envers aquest tema d'importància estratègica per Barcelona. Si bé el primer Pla Municipal per a la Interculturalitat 1997 el va aprovar l'equip de govern en solitari, a partir del segon Pla Municipal per a la Immigració 2002-2008 podem parlar d'una política de consens i pacte. Tant el segon com el tercer pla (Pla de Treball sobre Immigració 2008-2012) es van aprovar amb el consens de tots els partits polítics. L'últim Pla d'Immigració de Barcelona 2012 també ha estat recolzat per tots els partits polítics, excepte el Partit Popular, malgrat tots els esforços i modificacions del text per incloure'l al pacte final.

Creiem que és important remarcar aquesta trajectòria de consens polític i social de les polítiques d'immigració a l'Ajuntament de Barcelona, perquè és un fet fonamental que ens permet treballar amb una visió global i a llarg termini el fet migratori i, assolir així, els reptes de les nostres polítiques interculturals.

A continuació es fa una breu relació dels instruments de planificació elaborats per l'Ajuntament des de 1997. Els diversos contextos sociodemogràfics, econòmics i culturals han marcat l'evolució de les polítiques interculturals de la ciutat, una evolució que s'ha produït també gràcies a la internacionalització i a la interacció de l'Ajuntament amb altres ciutats i la seva gestió local i xarxes internacionals de ciutats.

Pla d'Immigració de Barcelona	2012 - 2015	Igualtat Reconeixement de la diversitat Interacció positiva	
Pla d'Interculturalitat de Barcelona	2010	Igualtat Reconeixement de la diversitat Interacció positiva	
Pla de Treball sobre Immigració Barcelona	2008-2011	Igualtat Convivència Normalització Transversalitat	Diversitat cultural Cohesió Social Participació
Pla Municipal per a la Immigració	2002-2008	Igualtat Convivència Normalització Temporalitat Consens	Cohesió social Diversitat cultural Participació Transversalitat

Pla Municipal per a la Interculturalitat	1997	Igualtat drets i oportunitats Serveis interculturals Participació ciutadana Coordinació, acords i cooperació
--	------	---

Els plans d'immigració, juntament amb totes aquestes estructures, accions, iniciatives i estratègies desenvolupades des de l'Ajuntament han contribuït a la integració de la població nouvinguda, sense oblidar la importància de la participació de la població autòctona i de les percepcions de la diversitat i del fet migratori. La percepció constitueix un dels fonaments sobre el qual construir un projecte comú. Només partint d'aquesta base es podrà avançar cap a la idea que immigrants i ciutadans comparteixen un projecte comú de voler viure junts en un mateix espai urbà, un espai on tothom participa en el procés de construcció de la *comunitat de ciutadans*.

4. Implantació de noves accions i polítiques del mandat actual

En aquest apartat **esmentem** les darreres **línies de treball més significatives** impulsades durant el mandat actual. A banda d'explicar cadascuna d'aquestes noves estratègies, cal destacar aquí dues decisions importants que s'han pres durant aquests dos anys de Govern: els canvis organitzatius en el si de la Direcció d'Immigració i la creació d'un equip d'interculturalitat.

Aquestes dues iniciatives permeten treballar d'una forma més comprensiva, racionalitzant els recursos humans i tècnics de la Direcció, amb la voluntat d'assolir els reptes tant del nou Pla d'Immigració com els del Pla d'Interculturalitat.

La **racionalització organitzativa** que el nou govern ha pres, ha estat la decisió d'unificar tots els serveis d'immigració sota el paraigua de la Direcció d'Immigració i Interculturalitat. En aquests sentit, el SAIER, els Serveis de Mediació Intercultural i Traducció, han deixat d'estar sota la Direcció de Serveis Socials per incorporar-se a la Direcció d'Immigració i Interculturalitat.

Aquest canvi organitzatiu ha comportat la creació de moltes sinèrgies entre tots els programes i projectes de la Direcció d'Immigració i una millor racionalització dels recursos de la Direcció.

Per altra banda, s'ha dut a terme la creació de l'**equip d'interculturalitat**, que promou eines i mecanismes per valorar la riquesa social, política i econòmica de la diversitat mitjançant projectes i programes interculturals. La creació d'aquest equip, que treballa en els nombrosos projectes interculturals que es desenvolupen a la ciutat, era cabdal per a l'assoliment dels reptes del Pla d'Interculturalitat.

A banda dels canvis organitzatius i la creació de l'equip de interculturalitat, des de la Direcció d'Immigració s'han desenvolupat i impulsat **noves iniciatives, programes i línies de subvencions** que detallem a continuació:

4.1 Reagrupament Familiar: Programa de Suport Educatiu (psicopedagògic)

Dins del programa de Reagrupament Familiar, s'ha posat en marxa el servei de Suport Educatiu, mitjançant la incorporació al programa de dues psicopedagogues, que han iniciat un seguiment personalitzat als joves que ho precisen per accedir al sistema educatiu català en condicions òptimes i la seva socialització mitjançant totes les activitats adreçades als nens i joves en el seu barri.

En el marc d'aquest programa de suport psicopedagògic, al 2012 es va posar en marxa un nou programa com a prova pilot, el **Programa Prepara't**. Aquest nou projecte va adreçat a joves nouvinguts interessats en cursar estudis universitaris. Són joves amb experiències d'èxit escolar i expectatives de seguir estudiant i poder accedir a la Universitat. L'objectiu és oferir un reforç per a la preparació de les PAU. En funció de l'avaluació que es dugui a terme de la prova pilot es decidirà sobre la possibilitat d'ampliar-lo en el futur.

4.2 Catàleg d'Activitats per Combatre els Rumors i Estereotips sobre Diversitat Cultural

L'objectiu principal del **Catàleg d'Activitats Antirumors** és recollir activitats de sensibilització i educació ciutadana per lluitar contra els rumors i estereotips sobre la diversitat cultural, i posar-les gratuïtament a disposició de les entitats, els serveis i equipaments de Barcelona que desitgin treballar per la convivència i la cohesió social.

La primera edició del Catàleg Antirumors oferia 23 activitats. L'abril de 2013 es va presentar la **segona edició del Catàleg**, a la qual s'han incorporat activitats noves i entitats proveïdores també noves, per donar resposta a algunes necessitats que l'anterior catàleg encara no cobria (activitats infantils i activitats sobre gènere vinculades a la diversitat cultural, entre d'altres). Així mateix, en aquesta segona edició, s'han incorporat activitats específiques per a educadors i ofereix 35 tipus d'activitats. Totes elles treballen, des de diferents metodologies i eines, continguts bàsics del tractament dels rumors i estereotips sobre la diversitat cultural. Aquestes activitats estan dirigides a la ciutadania en general, tot i comptar amb activitats que dirigides a franges poblacionals concretes: joves, adults, gent gran, etc. Les activitats estan classificades en funció de la seva eina d'intervenció: Activitat de carrer, Activitats d'interacció ciutadana, Espectacle infantil/familiar, Exposicions, Gimcana, Taller audiovisual, Taller d'expressió artística i creativa, Taller de còmic, Taller de gènere, Taller de hip-hop, Taller de joc cooperatiu, Taller de ràdio, Taller de teatre, Taller/debat, Teatrefòrum i Xerrada/debat.

4.3 Programa de Retorn Voluntari a Senegal

L'objecte d'aquest projecte és facilitar a les persones senegaleses, que viuen a Barcelona i no disposen dels mitjans econòmics, el retorn voluntari al seu país. A la

segona fase del projecte, a partir de juny de 2012, complementàriament al projecte, i arrel del contacte que es crea amb persones senegaleses que viuen en la precarietat i no volen tornar al país d'origen, s'intentarà informar-les i canalitzar les seves demandes cap a serveis normalitzats de la ciutat. El programa preveu entrevistes als participants, seguiment personalitzat, servei d'assessorament personalitzat per afrontar el retorn i la reinserció al Senegal. Aquest Programa forma part de les accions específiques del Pla d'Assentaments. Fins ara, 15 persones s'han beneficiat del programa i han retornat al Senegal.

4.4 Noves línies de suport a les entitats a través de subvencions.

S'han creat dues noves línies de subvencions dins de l'àmbit d'immigració adaptades al nou paradigma migratori que viu la Ciutat:

4.4.1 Línia de subvencions Educació i Formació Immigració (Ka)

Accions encaminades a informar, orientar i acompanyar a persones immigrants per accedir al sistema educatiu català i millorar els seus itineraris formatius i educatius. Està destinat a tots aquells projectes que promoguin la incorporació de joves i adults immigrants a les ofertes educatives; incorporació de pares i mares a les AMPAS o vinculació dels joves a activitats escolars o extraescolars. La Direcció d'Immigració ha destinat 140.000€ a aquesta línia de subvenció.

4.4.2 Línia de subvencions de Participació de població immigrant (Kb)

Accions que vagin adreçades a incorporar una major participació en les entitats i associacions de Barcelona a persones d'origen immigrant com agents actius o protagonistes de les mateixes. Projectes que promoguin el voluntariat de persones immigrants, incorporació d'immigrants a l'associacionisme, participació de dones immigrades, participació activa de joves migrats en activitats de lleure i voluntariat amb criteris de diversitat. Per al foment de la participació de la població immigrant, la inversió de l'Ajuntament ha estat de 94.000€.

4.5 Nou enfocament del Servei d'Atenció als Immigrants, Estrangers i Refugiats (SAIER): mobilitat internacional

Durant l'any 2012 s'ha dut a terme un treball intern de planificació a dins del SAIER amb l'objectiu d'adaptar aquest servei al nou moment migratori de la ciutat,

caracteritzat per nous fluxos migratoris com el retorn a països d'origen o l'emigració de joves cap a Europa.

Com a resultat d'aquest treball de planificació s'han formulat unes propostes d'actuació, que impliquen incorporar al SAIER els aspectes relacionats amb **la mobilitat internacional**: emigració, immigració i el retorn, que fan part inherent dels processos migratoris. **La proposta d'adequació al nou moment migratori es centra en aquests 3 àmbits:**

Immigració: l'arribada de persones estrangeres a les societats d'acolliment, s'han convertit en fluxos estructurals de moltes societats, encara que les crisis econòmiques i socials poden fer que disminueixen durant certs períodes de temps. Les polítiques públiques són determinants per afavorir l'exclusió/inclusió de les persones immigrades.

Emigració: la sortida del país d'origen és un procés complex, generalment es produeix amb l'objectiu del retorn. L'arribada a un altre entorn es pot millorar en la mesura en que es planifica i s'obté informació sobre el nou context.

Retorn: El retorn fa part de tot el procés migratori; quan una persona decideix retornar, ho fa després d'haver viscut l'emigració de la societat d'origen i de viure la immigració; per la qual cosa, el retorn es molt complex, involucra una multiplicitat de factors i esdevé un repte per a les polítiques públiques (d'origen i destí).

Tenint en compte que a la ciutat de Barcelona conflueixen les diverses realitats migratòries, des de l'Ajuntament, des del SAIER, es vol ser més eficient i adequar-se a aquests fluxos; per la qual cosa, fins ara alguns dels temes definits com prioritaris giren al voltant de la **mobilitat internacional**: continuar oferint uns serveis a les persones immigrades que arriben a la ciutat, com oferir també informació a tots i totes les persones que volen retornar als seus països d'origen, com a les persones que han pres la decisió d'emigrar a altres països.

En els propers mesos es posarà en marxa el nou enfocament del servei.

4.6 Nou enfocament del Servei de Mediació Intercultural: Suport als Centres Educatius

El nou enfocament del Servei de Mediació Intercultural, introduït al 2012, prioritza el suport dels centres educatius, perquè creiem que el recolzament intercultural al professorat i el foment de la participació en centres educatius és clau per a la convivència. La diversitat d'alumnat amb cultures i països de procedència diversos que s'han incorporat al sistema escolar de la ciutat de Barcelona és una realitat constatable. Aquest fet implica també el sorgiment d'un gran nombre de situacions

noves que comporten tant riqueses i oportunitats com un afegit de reptes i dificultats per al professorat.

A les sessions s'han realitzat assessoraments al professorat sobre aspectes culturals, familiars i educatius referents a col·lectius com els procedents del Pakistan, Bangladesh, Marroc i Llatinoamèrica. Alhora, s'han realitzat sessions d'informació i aproximació a l'escola per als pares i mares d'aquestes comunitats, en les que, a més d'informar sobre els valors i normatives de l'escola, s'han tractat els dubtes i inquietuds que aquests tenien al voltant de la iniciativa de l'escola al nostre país. Pretenent, en definitiva, que aquests espais esdevinguessin no sols unidireccionals –és a dir, d'informació de l'escola cap a les famílies- sinó de diàleg i principi de participació de les famílies a l'espai educatiu dels seus fills.

En aquestes experiències s'han evidenciat, d'una banda, les dificultats del professorat per a gestionar la nova realitat complexa que es dona als seus centres (tant a l'hora de tractar amb els/les alumnes com amb les seves famílies); així com la desinformació, falta d'aproximació o diferent percepció que moltes d'aquestes famílies tenen de l'escola. En tot cas, sí s'ha visualitzat que les accions d'assessorament i recolzament al professorat i les d'informació i creació d'espais de participació amb les famílies resulten vies útils i d'ajut per a un millor funcionament de les escoles davant la nova realitat complexa, i de creació d'una major confiança i comunicació entre la institució i les famílies novvingudes.

Aquest fet enllaça de ple amb la finalitat i missió del Servei de Traducció i Mediació Intercultural de proporcionar recursos tant als professionals com a la ciutadania per a "facilitar la comunicació intercultural i prevenir i resoldre els conflictes que es puguin donar en les relacions entre persones i col·lectius amb diferents cultures d'origen". Alhora que ser "útil com a instrument de pont entre les persones immigrades i la societat d'acollida, afavorint el diàleg, les relacions constructives i la convivència ciutadana".

4.7 Consell Municipal d'Immigració Barcelona: Nou Pla de Treball 2012-2015

El dia 11 de juliol de 2012 es va aprovar el nou Pla de Treball 2012-2015 del CMIB. El Pla és el resultat d'un procés participatiu realitzat amb els membres de la Comissió Permanent i de la resta d'Entitats del Consell. Un cop aprovat per la Comissió Permanent es va presentar al Plenari on es va aprovar definitivament. Per tant, es pot dir que aquest nou Pla de Treball del CMIB s'ha fet a partir d'una metodologia participativa que ha cercat el consens en tot moment.

Està estructurat en 4 eixos:

- 1) **Plena ciutadania:** per a la plena ciutadania és fonamental garantir uns mínims d'equitat i justícia social per a tothom. Hi ha d'haver respecte cap uns valors democràtics fonamentals en la igualtat de drets i deures. Uns deures que s'han d'exercir, uns deures que s'han de complir. Tot això s'ha de fer mitjançant la incorporació dels immigrants al procés de construcció política del país;

promovent la participació dels immigrants a la ciutat, creant la base d'un discurs col·lectiu respecte a la immigració davant l'opinió pública, combatint el racisme social i institucional, la discriminació i la xenofòbia, mantenint informades les persones immigrades en tot allò que els afecti.

- 2) **Interculturalitat:** La diversitat és ja una característica inherent a totes les grans urbs del món i Barcelona no n'és una excepció. La fortalesa de Barcelona com a comunitat de ciutadans depèn de la seva capacitat per fer d'aquesta diversitat una bona base per al desenvolupament, la creativitat, la innovació, la cohesió social, l'equitat i la convivència. Per aconseguir això s'han de crear espais d'interacció entre les entitats del CMIB i els diferents àmbits temàtics o sectorials, entre les mateixes entitats i amb la ciutadania; promoure i facilitar que les entitats del Consell participin en els projectes interculturals; s'ha de visualitzar i promoure la riquesa cultural, social i econòmica dels ciutadans.
- 3) **Foment i suport de l'associacionisme:** un dels reptes del nou pla és enfortir el teixit associatiu del Consell, a partir de la informació dels recursos disponibles a la ciutat; promoure la visibilitat de la diversitat de la ciutat i del treball en matèria d'integració de les persones immigrades; mantenir actualitzat el coneixement sobre la realitat associativa dels immigrants.
- 4) **Funcionament intern:** millorar l'eficiència interna per tal d'aconseguir un funcionament àgil.

4.8 Reforç projectes interculturals: projectes de mentoria

Des de la creació del nou grup de treball en interculturalitat i amb el recolzament de la Direcció d'Immigració s'han desenvolupat dos projectes interculturals rellevants: el projecte Rossinyol i els projectes de teatre social i intercultural amb la col·laboració de Casa Àsia i la Xixa Teatre.

El **Projecte Rossinyol Barcelona** és un projecte de mentoria que cerca accelerar la inclusió social de menors provinents de famílies nouvingudes amb baix nivell social i econòmic. A la vegada, vol treballar i potenciar valors com el respecte, la tolerància i la diversitat; afavorint que els joves estudiants universitaris siguin participants d'un objectiu social comú mitjançant l'experiència directa de col·laboració amb els destinataris.

En col·laboració amb Casa Àsia i la Xixa Teatre s'han organitzat al llarg de 2012 dues **aules de teatre social i de debat intercultural per a joves**.

Cadascun dels cursos ha comptat amb la participació de 30 joves d'entre 17 i 35 anys, amb un total de 17 nacionalitats diferents representades (catalans, europeus, asiàtics, africans i d'Amèrica llatina).

Amb la Casa Àsia s'està duent a terme el projecte de coral intercultural asiàtica “**Coral Àsia Barcelona**” amb una gran participació de persones autòctones i de molts països asiàtics. Es tracta d'un projecte cultural que alhora serveix per a visibilitzar la realitat diversa de la ciutat des d'una vessant cultural que està tenint un important èxit i projecció.

5- Desenvolupament de Programes als districtes: 3 nous districtes

Barcelona és una ciutat complexa i diversa tant a nivell poblacional com a nivell territorial. Aquesta diversitat territorial fa que les actuacions i iniciatives també s'hagin d'adaptar a les realitats i necessitats diverses.

En aquest sentit, des de la Direcció d'Immigració es dona recolzament econòmic i tècnic als diferents districtes de la ciutat per aconseguir una ciutat cohesionada a on la convivència sigui una realitat. La transversalitat esdevé un gran repte intentant que des de totes les àrees de l'Ajuntament s'implementin les noves polítiques. Però quan parlem de transversalitat la vessant territorial pren especial importància. És imprescindible fer que tots els districtes de la ciutat s'impliquin en la posta en marxa de les noves polítiques d'immigració, ja que els districtes són els veritables actors en termes de convivència i cohesió social. Cal destacar que el 2012 la Direcció d'Immigració i Interculturalitat ha començat a treballar amb tres districtes més que els anys anteriors: Eixample, Sarrià-Sant Gervasi i Sant Martí. El 2013 ampliarem aquest recolzament al districte de Les Corts. A continuació detallarem els programes implementats en aquests tres districtes. Per a informació de tots els programes desenvolupats en la resta de districtes cal veure l'**Annex II**.

5.1 Districte de l'Eixample

Al districte de l'Eixample s'han desenvolupat dos projectes importants: **1)** Projecte XEIX i **2)** Reforç dels mecanismes de cohesió social i inclusió de famílies estrangeres en l'entorn de l'Escola Ramón Llull

Projecte XEIX

L'abril de 2011 l'Associació Comercial Eix Fort Pienc inicià el seu pla de dinamització comercial, destacant la perspectiva comunitària. Tot i la notable presència de la comunitat xinesa en comerços i negocis del barri, la interacció entre comerciants locals i nouvinguts és mínima, generant un clima de desconfiança, motiu pel qual és important apropar els comerciants xinesos a la realitat i als projectes del barri, mitjançant la seva incorporació a l'associació comercial i en les accions del pla de desenvolupament comercial i social del barri, combatent, d'aquesta manera, estereotips i prejudicis. El perfil dels participants en el projecte són els comerciants del barri de Fort Pienc, en especial la comunitat xinesa.

L'objectiu general del projecte és el d'impulsar la incorporació a l'Associació de Comerciants EIX Fort Pienc dels negocis de persones xineses. Com aspectes positius del projecte es pot assenyalar:

- 1) Gran interès envers la formació destinada a conèixer la cultura xinesa, els moviments migratoris i a combatre estereotips, per part de professionals del districte, i fins i tot, de la resta de la ciutat.
- 2) Predisposició de col·laboració per part dels mitjans de comunicació xinesos per difondre les accions del projecte.
- 3) Elevat número de comerciants xinesos participants en les activitats organitzades per l'Associació de Comerciants.
- 4) Treball transversal durant tot el procés.

Reforç dels mecanismes de cohesió social i inclusió de famílies estrangeres en l'entorn de l'Escola Ramón Llull

L'escola Ramon Llull, en el curs 2012-2013 compta amb una mitjana per aula del 60% d'alumnes estrangers, dels quals més del 10% són xinesos; poques famílies participen a l'AMPA, i en el cas de les famílies xineses, no en participa cap. Les accions d'aquest projecte no estan adreçades en exclusiva a famílies d'origen xinès, sinó a tota la comunitat educativa.

L'objectiu principal del projecte és l'establiment o consolidació de vincles entre les famílies estrangeres i els diferents àmbits de relació social, principalment en l'àmbit escolar i de la comunitat educativa.

Es pot concloure afirmant que el treball amb determinats col·lectius estrangers és molt difícil si no es compta amb la figura del mediador i/o traductor. L'establiment de sinèrgies entre aquest projecte i el projecte XEIX s'ha basat en la hipòtesi (més tard confirmada) segons la qual molts dels pares xinesos de l'Escola Ramon Llull són comerciants que desenvolupen la seva activitat al barri del Fort Pienc. És per aquest motiu que es proposa prioritzar el projecte XEIX, ja que permet un abordatge molt més transversal i que, per tant, és susceptible d'acollir o generar iniciatives en altres àmbits.

5.2 Districte de Sant Martí

Al districte de Sant Martí s'han desenvolupat tres projectes importants: **1) Mediació i prevenció de conflictes:** Intervenció socioeducativa en comunitats i carrers del Barri Besòs-Maresme; **2) Acollida i acompanyament de dones immigrants** i **3) Projecte per la formació i ocupació de joves del Districte de Sant Martí** a partir de la col·laboració d'empreses amb valors d'inserció

Mediació i prevenció de conflictes: Intervenció sòcio-educativa en comunitats i carrers del Barri Besòs-Maresme

El barri de Besòs Maresme és un dels barris amb percentatge més alt de persones immigrades de la ciutat, 24,9% amb una estructura de pisos d'habitatge antics, amb cert nivell de sobreocupació d'alguns d'ells i on s'havien produït alguns fets que havien alterat la convivència ciutadana. Per exemple al gener de 2011 es va produir la mort d'un ciutadà senegalès que va causar greus tensions entre persones senegaleses i d'ètnia gitana residents en el Barri.

Tot plegat es va plantejar la necessitat d'acompanyar la convivència de les persones que viuen al barri, intervenint al carrer i a les comunitats de veïns, per tal d'evitar que el conflicte invisible es transformi en un enfrontament al carrer. Per això es va posar en marxa un equip de mediació i prevenció de conflictes en escales de veïns i en carrers.

Els objectius del projecte són: 1) Dotar el barri d'un equip humà estable, amb capacitat de comunicació i educativa, 2) Acompanyar aquest equip humà a que esdevinguin agents socials de l'Ajuntament al territori i 3) Intervenir conjuntament amb l'equip de Gestió de Conflictes en les zones crítiques reforçant la seva intervenció puntual, dotant-la de consistència i permanència en el temps.

El projecte destaca perquè la comunitat accepti els equips de mediació, la realització de tasca d'aproximació i d'anticipació als conflictes. Cal assenyalar també que l'abordatge dels objectius s'ha dut a terme de forma transversal, interdisciplinària i interdepartamental i liderat des de la pròpia estructura del districte.

Acollida i acompanyament de dones immigrants

Aquest projecte té com a finalitat promoure l'educació i la igualtat d'oportunitats de les dones i famílies de Pakistan, Bangladesh, Nepal i Índia acabades d'arribar a Barcelona.

Habitualment les dones nouvingudes de Pakistan, Bangladesh, Nepal i Índia que arriben mitjançant la reagrupació familiar, tenen greus dificultats per assolir cert grau d'autonomia. Sovint són altament dependents dels seus marits que són els que tenen el coneixement de la llengua i els que treballen fora de casa. Amb freqüència les dones d'aquestes procedències queden excloses dels àmbits socials normalitzats i veuen reduïda la seva presència en l'espai públic ciutadà.

Els objectius que cerca aquest projecte són: 1) Acollida i acompanyament a dones i famílies en la integració a la societat catalana i assegurar la seva bona afiliació, qualitat de vida, drets i suport social, 2) Aprenentatge del català i castellà i 3) Oferir classes de reforç escolar a menors de 6 a 12 anys.

Aquest projecte es duu a terme amb la col·laboració de l'entitat Saha amb forta implantació a la zona de Besòs Maresme.

Projecte per a la formació i ocupació de joves del Districte de Sant Martí a partir de la col·laboració d'empreses amb valors d'inserció

El projecte pretén millorar les oportunitats de trobar feina dels joves de Sant Martí, especialment dels joves amb problemes de formació i inserció laboral a partir de les següents estratègies:

- 1) Potenciar la millora de les seves competències professionals.
- 2) Obrir noves opcions d'inserció al mercat de treball reforçant les estratègies de recerca de feina: Informació, acompanyament personalitzat i projectes d'emprenedoria.
- 3) Crear noves vies d'ocupació reforçant el potencial del territori.
- 4) Crear un segell propi de Sant Martí amb empreses socialment responsables que s'incorporin al Projecte d'Igualtat d'oportunitats/creació d'ocupació responsable.

5.3 *Districte de Sarrià-Sant Gervasi*

Al districte de Sarrià s'han desenvolupat dos projectes importants: 1) La cruïlla comú; 2) Formació de les persones del servei domèstic del districte

La cruïlla comú

Es tracta d'un projecte d'educació intercultural i comunicació ciutadana que, basat en l'ús de noves tecnologies i mitjans de comunicació, contribueix a la sensibilització i l'educació intercultural d'estudiants de 3r d'ESO dels instituts Serrat i Bonastre i Menéndez Pelayo. La cruïlla comú té l'afany d'avançar en la construcció d'una ciutat on el respecte per la diversitat sigui la base de la convivència i de la cohesió social.

Les accions desenvolupades se centren en discussions, reflexions, aprenentatges, tallers participatius, fomentant el diàleg i l'educació pel desenvolupament. Han participat 150 alumnes; s'han dut a terme 20 tallers participatius, s'ha gravat un documental audiovisual com a material gràfic del projecte i eina pedagògica per a la informació, i s'ha desenvolupat un espai a Internet que ha servit com a escenari virtual d'interacció.

Al finalitzar tots els tallers, els alumnes han manifestat la seva satisfacció per haver participat en el projecte, i han mostrat molt interès per la continuïtat el curs vinent. L'experiència ha sigut molt positiva i es valora seguir treballant en la mateixa línia.

Cal recalcar que en els centres on s'ha desenvolupat aquest projecte hi ha un escàs nombre d'alumnes d'origen immigrant, motiu pel qual és important seguir treballant en aquests, ja que, a diferència d'altres espais o zones de la ciutat on la diversitat forma part de la quotidianitat, els alumnes d'aquests centres tenen molts estereotips i prejudicis, alhora que reproduïxen rumors que erosionen la convivència a la ciutat i a l'escola.

Formació de les persones del servei domèstic del districte

Formació a les persones del servei domèstic del Districte de Sarrià-Sant Gervasi, per a dotar d'eines pràctiques a les dones estrangeres dedicades al servei domèstic al districte, a partir d'activitats relacionades amb l'elaboració de plats típics de la tradició culinària catalana i una introducció al nivell bàsic de català.

Els objectius que es persegueixen són diversos: afavorir la cohesió social del districte amb una millor integració del col·lectiu de persones estrangeres dedicades al servei domèstic, alhora que la seva integració laboral, cultural i social, millorar el coneixement i l'ús de la llengua catalana i facilitar la relació personal.

6. Balanç i resum d'indicadors dels principals programes

Fem balanç a continuació dels indicadors de les principals iniciatives i programes:

Servei d'Atenció als Immigrants, Estrangers i Refugiats (SAIER)

Entre gener i desembre de 2012 el SAIER va atendre 10.317 persones, es varen realitzar un total de 37.838 activitats, entre d'altres, segones visites, derivacions, orientacions o informacions. Malgrat el decreixement en quant al nombre d'usuaris, en relació a l'any 2011, les activitats d'atenció social (Creu Roja) s'han incrementat en 1339 visites; seguida de les demandes relacionades amb l'aprenentatge de català, CPNL (843 visites més) i dels serveis jurídics oferts per l'ICAB: denegacions i sol·licituds de nacionalitat (621 visites més) i l'assessorament en estrangeria del CITE (162 visites més). Aquesta taula mostra les variacions d'usuaris i activitats:

	2011		2012			
Entitat	Usuaris atesos	Activitats realitzades	Usuaris atesos	Activitats realitzades	Variació usuaris	Variació activitats
ACSAR	829	1.304	617	1.029	-212	-275
AMIC	1.257	1.864	1.232	1.828	-25	-36
CITE	4.196	6.741	4.007	6.903	-189	162
CPNL	988	1.187	1.616	2.030	628	843
Creu Roja	1.031	4.097	914	5.436	-117	1.339
ICAB	1.650	2.495	1.998	3.116	348	621
Servei Informació	9.725	17.706	8.655	17.335	-1.070	-371
Total	11.037	35.394	10.317	37.697	-720	2.303

Programa Noves Famílies: Acompanyament al Reagrupament Familiar

De les activitats desenvolupades al “Programa Noves famílies a Barcelona: Acompanyament al Reagrupament Familiar” al llarg de l’any 2012, en destaquem les relacionades amb l’atenció personalitzada. Mitjançant els referents del Programa de cada Districte s’ha incrementat l’orientació i l’acompanyament de les persones que han sol·licitat el reagrupament familiar al seu nucli familiar. Alhora s’ofereixen diferents espais de trobada perquè coneguin amb més detall els serveis i les entitats que des de l’Ajuntament de Barcelona treballen perquè el retrobament entre les persones que arriben reagrupades i les persones que ja són a Barcelona, sigui una experiència enriquidora.

Hi ha activitats programades per a abans i per a després del reagrupament familiar.

Les activitats programades abans del reagrupament familiar: 1) Espai Inicial, 2) Espai Inicial per a famílies d’origen xinès, 3) Orientació, acompanyament i seguiment de les famílies en procés de reagrupament familiar i 4) Taller de Pares i Mares per a la preparació per al retrobament amb els fills i les filles.

Les activitats programades després del reagrupament familiar: 1) Orientació, acompanyament i seguiment de les famílies en procés de reagrupament familiar, 2) Continuació de l’activitat iniciada abans del reagrupament familiar, 3) Espai mensual estable per a mares i pares, 4) Suport psicopedagògic per millorar les oportunitats de continuïtat dels itineraris formatius i educatius dels joves reagrupats, 5) Activitats d’acollida per a joves reagrupats: *A l’Estiu Barcelona t’Acull, Punt de Trobada i Servei de Suport i acompanyament acadèmic. PREPARA’T* i 6) Tallers per a dones reagrupades.

De les estadístiques de la taula següent es pot destacar 3 programes nous desenvolupats el 2012: Suport psicopedagògic, Participants a l’Espai inicial famílies d’origen xinès i el projecte PREPARA’T. Tot i que també hi ha altres programes esmentats que han incrementat el seu ús com “Orientació i acompanyament de les famílies en procés de reagrupament familiar”, que s’ha incrementat un 23% respecte al 2011, i el programa “A l’estiu Barcelona, t’acull” que ha augmentat un 6,2% al 2012.

	2011	2012	% increment
Informes d’habitatge de partida	3.606	3.087	-14,4%
Persones contactades	3.597	3.016	-16,2%
Participants a l’Espai Inicial	1.914	1.602	16,4%
Participants a l’Espai Inicial famílies d’origen xinès		94	100%
Orientació o acompanyament de les famílies en procés de reagrupament familiar	1.948	2.395	23%

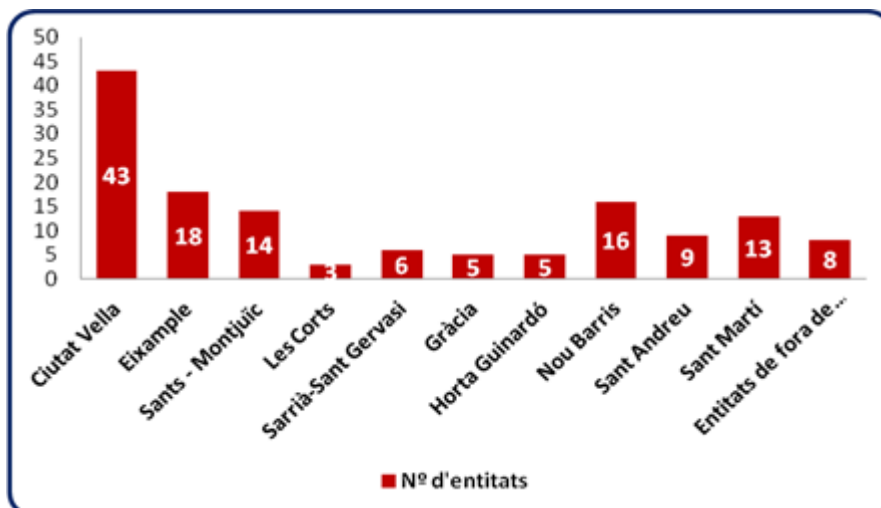
Taller de pares i mares de preparació per al retrobament amb els fills	159	137	14,4%
Espai mensual estable per a pares i mares		46	0%
Suport psicopedagògic	46	91	100%
A l'estiu Barcelona t'acull	145	154	6,2%
Punt de trobada	69	66	-4,4%
Servei de Suport i acompanyament acadèmic PREPARA'T		1169	100%
Taller per a dones reagrupades	111		-38%

Estratègia Antirumors

La finalitat de l'Estratègia Antirumors és mantenir la cohesió social i afavorir la interacció o la convivència intercultural en la ciutat des de l'equitat, a través de la lluita contra els rumors, els estereotips i prejudicis existents sobre diversitat cultural. Els principals eixos de treball durant 2012 han estat:

La Xarxa Antirumors

La Xarxa BCN Antirumors, creada al juliol de 2010, neix de la voluntat de l'Ajuntament de donar resposta a la demanda de la base associativa de la ciutat, per comptar amb una xarxa que el seu objectiu fos treballar per desmuntar els rumors i estereotips cap a la diversitat cultural. És un espai de col·laboració i coordinació, formats per l'Ajuntament de Barcelona, entitats, persones a títol individual i serveis, programes i equipaments municipals de la ciutat de Barcelona. A dia d'avui, la Xarxa està composta per **375 membres**, dels quals, **140** membres són entitats de la ciutat i **235** són persones a títol individual.

La Xarxa ha definit **3 nivells de participació**, en funció del grau de compromís i treball de cadascú. Un nivell molt bàsic seria “el cinturó” de la Xarxa, on estan representats tots els membres de la Xarxa (entitats, persones a títol individual, equipaments municipals, etc.). Amb un caràcter més funcional i operatiu, es troben les Comissions de Treball i la Comissió Directora.

La principal acció realitzada durant l'any ha estat la celebració de la 1a Jornada de treball de la Xarxa BCN Antirumors al mes de març i que va tenir dos objectius fonamentals:

1. Posar en relació a les entitats de la Xarxa i definir quins havien de ser els objectius i les accions de futur.
2. Elaborar un Pla de Treball 2012–2014 conjunt de la Xarxa BCN Antirumors: Ajuntament i entitats. El Pla d'Acció de la Xarxa va ser el resultat del treball conjunt realitzat pel Grup Executiu, la Comissió Directora i l'Oficina Tècnica i per les aportacions de tots i totes els participants a la Jornada de març.

Materials i recursos : Formació, Catàleg d'Activitats i Materials

La formació Antirumors “Interculturalitat una resposta als rumors i estereotips”, va començar el maig de 2010 com a la primera acció específica de l'Estratègia BCN Antirumors, amb l'objectiu de crear la figura de l'agent antirumors. Aquestes sessions ofereixen una perspectiva multidisciplinària, informació, pautes relacionals i eines comunicatives destinades a desactivar rumors sobre la diversitat cultural. El curs està dirigit principalment a persones que desitgin col·laborar posteriorment en l'Estratègia BCN Antirumors.

Des que la formació d'Agents Antirumors va començar al 2010 han passat al voltant de 910 persones, de les quals 665 han rebut el certificat d'Agents Antirumors. Durant l'any 2012 es van realitzar 11 cicles formatius i han rebut el certificat d'agents antirumors 229 persones.

	Nº d'edicions	Nº de cicles de formatius	Nº de persones inscrites	Nº de persones que reben certificat
2010	3	4	243	171
2011	5	10	357	265
2012	5	11	310	229
Total	13	25	910	665

En relació a les activitats del **Catàleg d'Activitats Antirumors durant el 2012 es van dur a terme 65 activitats, on van participar més de 2.440 persones**, de diverses edats, gènere, orígens, contextos i barris.

Al gener de 2012 es va fer un enviament massiu del primer i segon número del còmic per combatre rumors i estereotips sobre diversitat cultural "Blanca Rosita Barcelona": un total de 10.680 còmics. També s'han repartit un total de 13.083 Tríptics Antirumors. De la Guia Metodològica de l'agent antirumor es van distribuir 310 exemplars entre els assistents a les formacions d'agents antirumors.

Xarxa d'acollida o acompanyament

A finals de 2012 la xarxa està integrada i compta amb la col·laboració de 157 entitats i serveis a la ciutat, amb 166 punts d'atenció distribuïts pels districtes de Barcelona. L'any 2012 ha incorporat 7 noves entitats. La xarxa inclou el Servei d'Atenció als Immigrants, Estrangers i Refugiats (SAIER), servei municipal constituït al seu torn per diverses entitats que presten serveis específics. Incorpora també el Consorci per a la Normalització lingüística, i els serveis específics o territorials. En el si de la xarxa funcionen dos grups de treball estables i amb activitat continuada, que constitueixen dues xarxes de treball: XESAJE (Xarxa d'Entitats Socials d'Assessorament Jurídic en Estrangeria) i Coordinadora de la llengua.

Composició	2010	2011		% variació
Nombre d'entitats que componen la Xarxa	141	150	157	4,7%
Nombre d'entitats XESAJE	52	52	54	3,8%
Nombre d'Entitats Coordinadora de la Llengua	54	60	72	20%

A continuació detallem les principals accions i projectes de treball desenvolupats durant l'any 2012:

- Informació i consulta sobre la nova regulació d'accés al sistema públic de salut i com afecta a la població immigrada (Targeta sanitària). Coordinació i seguiment amb l'administració competent, CatSalut.
- Estratègies d'increment i millora de l'ensenyament del català, en coordinació amb el Consorci per a la Normalització lingüística, CNL.
- Millora de la informació sobre subvencions, a través d'informació (trameses, web...) i invitació a sessions d'informació sobre subvencions municipals: convocatòria a inici d'any i justificació (amb l'assistència de 95 persones).
- Informació i invitació a sessions o convocatòries d'interès per la Xarxa: sessions sobre la normativa del servei domèstic, jornada del Dia mundial de les persones refugiades, programes retorn, participació en l'avaluació del Projecte Europeu Mixities, o d'altres.
- Col·laboració en projectes o activitats de l'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva: Consulta Pla inclusió, participació en la Marató de la pobresa, etc.
- Difusió i visibilització de la Xarxa, presentació de la Xarxa en fòrums diversos

7. Conclusions

La nova situació sociodemogràfica de la ciutat i sobretot el canvi de cicle econòmic han posat a prova l'efectivitat i eficiència de les polítiques i estratègies municipals així com el conjunt del teixit social de Barcelona. De fet, quan va començar la crisi econòmica la tendència en les esferes públiques era pensar que es produiria un increment en el nombre de conflictes ètnics i/o racials i que es produirien tensions entre la població autòctona i la població immigrant en la ciutat degut als recursos.

Tot i que s'han produït alguns conflictes de convivència, aquests han estat conflictes aïllats, puntuals i controlats. Les prediccions d'un increment en el nombre i gravetat dels conflictes ètnics a mesura que la crisi econòmica s'anés aprofundint estan, ara per ara, lluny de la realitat. Potser també perquè, com demostren les xifres de les enquestes, els barcelonins i barcelonines no han culpabilitzat la immigració com cap de turc de la crisi econòmica.

D'una banda aquesta és una dada encoratjadora per al conjunt de la ciutadania i per l'altra és una dada molt significativa no només per la Direcció d'Immigració i Interculturalitat, sinó per totes les àrees de l'Ajuntament, altres administracions i especialment el teixit associatiu que han treballant per a que la crisi no sigui un motiu de fractura social.

La tasca de l'Ajuntament i les polítiques que impulsa l'equip de govern des d'una perspectiva d'enfocament intercultural, que van més enllà de les polítiques

específiques adreçades als nouvinguts, han estat un factor clau en l'obtenció d'aquests resultats sobre la percepció de la immigració.

Cal destacar que l'esforç no s'ha dut a terme només per part de l'Ajuntament sinó que ha estat possible gràcies a les sinèrgies amb altres Administracions Públiques com la Generalitat de Catalunya, altres departaments i àrees de l'Ajuntament, i molt especialment gràcies al compromís i la col·laboració del teixit associatiu de la ciutat. La transversalitat sempre ha estat un dels grans reptes, intentant que totes les àrees, departaments i administracions col·laborin en la implementació de les polítiques d'immigració de l'Ajuntament.

Però a banda de la transversalitat departamental, cal emfatitzar la transversalitat en la seva vessant territorial. Des de l'Ajuntament s'ha treballat molt específicament en el suport als districtes per implicar-los en la posada en marxa de les noves polítiques d'immigració. Els districtes són els actors principals en termes de convivència intercultural i cohesió social, és la matèria prima del teixit associatiu i cal donar un recolzament especial.

Per tant, podem afirmar que l'esforç continuat en l'elaboració de polítiques d'immigració i interculturalitat de l'Ajuntament juntament amb els esforços d'altres administracions i, molt especialment amb les xarxes socials i participatives de la ciutat, han contribuït a que la immigració i la diversitat no siguin percebuts com un problema i per a que un fet conjuntural com la crisi econòmica que estem patint no serveixi per trencar la cohesió social. Una crisi econòmica de llarga durada, com aquesta que s'està vivint, amb una taxa important d'atur, podria motivar, com hem vist a altres llocs –Grècia- i a altres èpoques històriques, un augment de l'extremisme i racisme, la fragmentació social, segregació, etc. El repte de cara al futur es fer possible que aquesta diversitat sigui aprofitada com una oportunitat per al conjunt de la ciutat de Barcelona.

Annex: (I) Enquesta Diversitat cultural a la ciutat

Annex (II): Memòria actuació projectes de districte 2013.